

☒	Pro gradu -tutkielma
☐	Lisensiaatintutkielma
☐	Väitöskirja

Oppiaine	Talousmaantiede	Päivämäärä	27.12.2004
Tekijä(t)	Timo Laaksonen	Matrikkelinumero	
		Sivumäärä	105
Otsikko	Tien päässä vai uuden alussa – Euroopan unionin autoteollisuuden toimintaedellytysten arviointi teollisuuden sijaintitekijöiden näkökulmasta		
Ohjaaja(t)	KTT Heli Marjanen		

Tiivistelmä

Tutkimuksen aihepiirinä on teollisuuden sijoittumisen ja siihen liittyvän dynamiikan tarkastelu ja arviointi. Tarkoituksena on analysoida Euroopan unionin alueella sijaitsevan autoteollisuuden toimintaedellytyksiä suhteessa sen maantieteelliseen sijoittumiseen. Tutkimusalueena on Euroopan unionin autoteollisuus, minkä toimintaedellytyksiä ja näiden kanssa rinnakkaisia teollisuuden sijoittumiseen vaikuttavia tekijöitä tässä tutkimuksessa arvioidaan. Kyseessä on siis talousmaantieteellinen tutkimus, jossa pyritään kartoittamaan ja selittämään autoteollisuuden sijoittumiseen vaikuttavia tekijöitä ja näiden suhteellista painoarvoa autoteollisuuden toimintaedellytyksinä.

Tutkielman keskeinen tutkimuskysymys tai -ongelma on: millaiset ovat autoteollisuuden toimintaedellytykset Euroopan unionin alueella? Tähän kysymykseen pyritään vastaamaan jakamalla se osaongelmiin, jotka ovat: millainen autoteollisuus-toimiala on perusluonteeltaan, tuotantotalvaltaan ja rakenteeltaan, mitkä sijoittumiseen liittyvät tekijät muodostavat autoteollisuuden keskeiset toimintaedellytykset ja mitkä näiden tekijöiden vaikutukset ovat Euroopan unionin alueella toimivalle autoteollisuudelle.

Menetelmällisesti tutkimuksessa on hyödynnetty sekä kuvailevaa että selittävää tutkimusotetta. Tutkimuksen lähdeaineisto koostuu niin teoreettisen viitekehyksen kuin tutkittavan ilmiön tarkastelunkin osalta erilaisista tieteellisistä tai toimialaa koskevista kirjallisista ja sähköisistä lähteistä. Kyseessä onkin selväpiirteinen sekundaariseen lähdeaineistoon ja sen analysointiin valittua teoreettista viitekehystä vasten perustuva tutkimus.

Tutkimuksessa johdetaan lähdeaineistoon perustuen neljä autoteollisuuden kannalta keskeistä sijaintitekijää, joiden varaan toimintaedellytysten analyysi varsinaisesti rakentuu. Näitä tekijöitä ovat työvoima, markkinat, komponenttien valmistajat sekä poliittinen ympäristö. Analyysin perusteella havaitaan, että työvoima ja erityisesti sen kustannukset vaikuttavat autoteollisuuden toimintaedellytyksiin kaikkein merkittävimmin. Länsi-Euroopassa kallis työvoima on toimintaedellytyksiä merkittävästi heikentävä tekijä, kun taas itäisessä Keski-Euroopassa edullinen työvoima tuottaa huomattavan kilpailuedun. Autoteollisuuden suuresta kokonaistaloudellisesta merkityksestä johtuen myös poliittisella ympäristöllä ja sen toimijoilla on keskeinen vaikutus autoteollisuuden toimintaedellytyksiin. Näillä toimijoilla on huomattavia intressejä autoteollisuuden suhteen, ja niinpä ne vaikuttavat sen sijoittumiseen ja toimintaedellytyksiin huomattavasti ja useimmiten autoteollisuuden kannalta myönteisesti. Markkinoiden vaikutus toimintaedellytyksiin puolestaan näkyy kahta kautta: toisaalta EU:n kauppaa- ja teollisuuspolitiikka parantaa unionin autoteollisuuden toimintaedellytyksiä ja toisaalta alueella vallitseva heikko kysyntätilanne taas heikentää niitä. Komponenttien valmistajien merkitys toimintaedellytysten kannalta on käytännössä kaikkein vähäisin. Tämä johtuu etenkin siitä, että tämän sijaintitekijän osalta autoteollisuuden omat vaikutusmahdollisuudet – siis kyky ohjata alihankkijoidensa sijoittumista – ovat kaikkein suurimmat.

Kokonaisuudessaan analyysin perusteella on johdettavissa kuva EU:n autoteollisuuden kaksijakoisesta tilanteesta. Läntisen Euroopan perinteinen autoteollisuus on jatkuvasti voimistuvien kustannuspaineiden ja liian korkeiden tuotantokustannusten takia osin pahoissakin vaikeuksissa, kun taas itäisen Euroopan nuori ja kustannuksiltaan kilpailukykyinen autoteollisuus elää voimakkaan kasvun ja laajentumisen aikaa.

Asiasanat	autoteollisuus, Euroopan unioni, sijaintitekijät, teollisuuden sijoittuminen, toimintaedellytykset
Muita tietoja	